

بررسی وضعیت آموزش زیست محیطی در برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول بر اساس نظریه بلوم

نجف اصغر نژاد، نادر اسلام خواه
آموزش و پرورش شهر دهدشت
Najaf1352@gmail.com
آموزش و پرورش شهر دهدشت
Aziz1030aziz1030@gmail.com.

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، بررسی وضعیت آموزش زیست محیطی در برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره متوسطه اول بر اساس نظریه بلوم است. این تحقیق به روش تحلیل محتوا انجام شد. جامعه آماری، کتاب مطالعات اجتماعی سه پایه متوسطه اول چاپ ۱۳۹۶ بود. داده ها به وسیله کدگذاری جملات درس، سوالات، تصاویر و فعالیت های کتاب ها بر اساس سه حیطه بلوم جمع آوری شدند و بر اساس آمار توصیفی فراوانی و درصد فراوانی نشان داده شد. نتایج یافته های تحقیق نشان داد که کتاب مطالعات اجتماعی سه پایه متوسطه اول، بعد دانش، ۷۰ درصد، بعد نگرش، ۲۰ درصد و بعد مهارت، ۱۰ درصد موضوعات محیط زیستی را به خود اختصاص داده اند. بنابراین، بعد دانش، بیشترین میزان و بعد مهارت زیست محیطی کم ترین میزان را به خود اختصاص داده اند.

کلیدواژه: آموزش، محیط زیست، کتاب درسی، نظریه بلوم

مقدمه

انسان، همواره در طول زندگی خود، با دو تصمیم اساسی چگونگی ارتباط با دیگران و ارتباط با محیط زیست مواجه است، به نحوی که رابطه وی با دیگران، دیر یا زود بر محیط زیست و نهایتاً رفتار مطلوب محیطی یا معضلات محیطی ایجاد می شود (ویسنت، فرناندز و ایزاگری^۱، ۲۰۱۳).

رشد سریع جمعیت جهان، هجوم گسترده آلوده کننده های زیست محیطی، شرایطی را به وجود آورده که طبیعت در زمینه بازسازی خود عقب بماند. با شروع انقلاب صنعتی، انسان، طبیعت را فقط به عنوان کالایی مصرفی در نظر گرفت که از آن حداکثر استفاده را ببرد. لذا خیلی دیر متوجه شد که طبیعت، ظرفیت محدودی برای تجدید حیات دارد (اونال، کیزی و اولیزولا^۲، ۲۰۱۳).

افزایش روزافزون مشکلات زیست محیطی، سؤالات بی پاسخ بسیاری را در زمینه لزوم آموزش زیست محیطی از طریق برنامه درسی مدارس ایجاد نموده است (حسن عربا و زاید اسلامی^۳، ۲۰۱۱).

این امر، برنامه ریزان و دست اندرکاران آموزش و پرورش را به صورت جدی درگیر نموده است. اما صرف آموزش نیز تضمین کننده رفتارهای صحیح زیست محیطی نیست؛ چراکه پژوهش های بسیار، نشان داده اند که در اکثر موارد، افزایش دانش و آگاهی، منجر به رفتار محافظت زیست محیطی نمی شود (فیضی، مهدی زاده و آقایی، ۱۳۹۶).

در سال های اخیر نگرانی نسبت به وضعیت محیط زیست، در جامعه افزایش یافته است. هشدارهای مکرر کارشناسان این حوزه برای استفاده صحیح از منابع طبیعی، گویای این واقعیت است که محیط زیست، بیش از پیش در معرض آسیب هست. در چنین شرایطی به

^۱ Vicente, Fernández & Izagirre

^۲ Onal, H & Kizilcaoglu

^۳ Hassan & Zaid